

Verzár Éva Harsonára várva...

Miska bá' jól érezte magát ott fenn az égi tenger kellős közepén. Legnagyobb gondja az lehetett, hogy mikor, melyik felhő fodrán nyújtóztassa tagjait, s ezért is esett rosszul neki, amikor megütötte fülét a Földre szólító harsona, amelyet csak azok hallanak meg, akikről azt gondolja az Úr, hogy menniük kell az emberek közé, feladatot biz rájuk, hogy aztán azzal ismét és ismét elszámoltasson minden lelket.

Amikor az a bizonyos harsona megszólalt, nem akart hinni fülének, s félálmában azt gondolhatta, hogy ismét Énekeséknek gyakorolnak Tamási elméjében, ezért hát fordult még egyet a bodros felhőn. A hang pedig egyre erősödött. Na, ilyen Tamási Áron bá' sem tud - vélte -, felcihálta magát utazó tutajáról, s megindult, hogy vételezze a földre menők juttatását.

Állt egyik sorból a másikba, aztán a harmadikba, de mert megfáradt közben, üldögélt is egy-egy kicsikét. Mire az emberi méretekre került az adakozás, bizony majdhogy leghátulra került. Így történt, hogy amikor fájdalmas vesződéssel a földre érkezett, kicsi emberré fejlődött, olyan kicsire, amilyen a székelyek között kevés akadt. Sem az anyja keble bőséges patakja, sem aztán a jó parasztkolbász, fagyos szalonna, oldalas, s még ki tudja, mi minden jó nem volt elég arra, hogy nagyocskának lássa édesanyja szeme fénye a drágalátos magzatát. Így hát a szerető anya arra kezdte felkészíteni cseperedése során, hogy „Kicsi ember es lehet nagygazda, mindenekefelett ravasz

elméjű, hogy ne járjon túl senki az eszén. Ennél több nem es kell, ha valaki székelynek született.”

Baj nem is érte kisgyermekként, de amikor már korban nagyobbacska kezdett lenni, akkor látta, hogy nem úgy van az, ahogy az anyja beszéli, mert hiába van mindene rendben, főleg az, amit eltakar a ruhaféle, ő bizony hiányos. Ami pedig hiányzik belőle, amitől kimondható lenne, hogy emberes a megjelenése, az épp a magassága, ami asszonyhoz engedné közelíteni. Ám falujukban csak akkor ért fel leányfélét, ha legalább két létrafokot mászott.

Végül, amikor még katonának sem szólították a román „haza” szolgálatára, valamiféle hálával a szívében s megbocsájtó lélekkel a Fennvaló felé – mert úgy-e a hibát benne keresé –, elindult Háromszéken párt keresni magának. „Csak jár ebben a cipőben asszonyi néंबर is” – vélekedett –, s ha igen, akkor ő megtalálja, ha törik, ha szakad, mert fehércseléd nélkül ő bizony az életét el nem képzei.

S mert az elhatározása oly kemény volt, mint ama bika feje, amelyet házassága után megült, szerzett magának feleséget egy egész, hosszú életre.

Az asszony pedig derék vala, akit magának talált, s abban, hogy utód is szülessen, egészséges társa volt élete párjának. Miska pedig megúsza a katonaságot, viharát a történelemnek pontosan azért, mert nem érte el azt a magasságot, amely katonaembernek törvénybe rovatott, hogy meg kell ütnie. Nem maradván más teendője a háborús időkben, csak dolgozott megállás nélkül, hatalmasodott, mint drága asszonytársa is pontosan négyszer.

Hát igen, negyedszer is, méghozzá jóval a harmadik, már igencsak nagyocska legény után. Pedig

Miska bá' haja igencsak deresedett már, s az asszony arcán látszódni kezdtek az első barázdák. Ám úgy adatott, hogy Isten felszólította a hegyekbe épp szénacsinálás idejében a kicsiember családját. A megfeszített munka, a naplemente és a fenyők titokzatos üzeneteinek delejes hatása alól nem vonhatták ki magukat esténként, amikor kiültek az általuk eszkábált deszkabódé elé, a bőséges vacsora elköltése után.

Amikor pedig beköszöntött az újesztendő, egyszeribe nagy lett az ijedelem és döbbenet, mert ki tudja, mi okból – az illatos szénaboglyát már elfelejtették –, igencsak nőni kezdett az asszony hasa. Nem tudván, hogy mi oka lehet ennek a hirtelen hízásnak, elmenének a doktorhoz, úgy, ahogy illik, szépen kimosakodva, felöltözve. Épp egy daganat, vagy valamiféle átkos betegség hiányzott életükből, pontosan a második évezred első éveiben, amikor már minden nehéz gond, baj jóra fordulni látszott. Ekkor esett meg az is, hogy Miska bá' életébe először hangosan, sőt mérgesen szólt vissza egy úriembernek, akit a pap és a tanító mellett leginkább illet tisztelni falujában.

– Mi van Julissal, doktor úr? – aggodalmaskodott Miska bá' a hosszúra nyúlt vizsgálat után, de ekkor még illedelmesen.

– Semmi baj, Miska bácsi, csak éppen baba van érkezőben.

– Maga bolond! – mordult fel hirtelen Miska, minden illedelmet elfeledve, erősen mérgesen.

– A Julis pedig terhes! – válaszolt vissza a jó doktor, aki maga sem értette, hogy hogyan eshetett ez meg egy hatvan évet is elhagyó asszonnyal, és ezzel a

mogorva, épp hetvenet taposó kicsiemberrel. De a vizsgálatot elvégezte, erőteljes szívhangot hall Julis néne hasában, s így mást nem mondhat, csak annyit, készüljenek a nagy napra pólyával, bölcsővel. Hazafelé menvén mindketten a csendet borították vállukra takarónak, s ha nem jön ki a kapu elé Katinka, a szomszédasszony, csendben is vonultak volna nyugalomra, mert a szégyen nagy úr faluhelyen.

- Hogy van Julis néni? - kérdezősködött aggodalmaskodva és kedvesen Katinka, az első, akivel úgy esett, hogy szembetalálkoztak, s akinek a nagy hírt el kellett mondani.

Miska bá' szeme nagyot csillant.

- Gyermeünk, lesz lelkem, áldás a mü otthonunkba! - húzta ki a mellét a kicsiember, s magában írtóra büszke volt, mintha azt mondta volna a kedves szomszédasszonynak, hogy ezt csinálja utánam a maga íróember ura, amikor eléri az én koromat. Győzedelmeskedett Miska ebben a pillanatban, hisz a szóból és betüből élő szomszédja pontosan kétszer akkora volt méretben, mint ő.

Ezzel a kis kitérővel a földi lét nehézség nélkül telt-múlt tovább, mindenre megvolt Miska bának az orvossága, s ha hirtelen nem talált semmit, hát ravasz eszét vette elő, s megoldódott az is, amit más még kerülgetve sem ért volna el, mint a forró kását.

S mégis, mégis rúgkapált benne az elégedetlenség, mindennek ellenére úgy érezte, hogy valamit elvettek tőle, valamit, amiért kárpótlás illeti. Valakinek mindenáron kárpótolnia kell az őt ért veszteséget, mert ha emberhez illő magasságot érhetett volna el, ki tudja, mennyi jóban lehetett volna része? S mert a kárpótlás csak késlekedett, lelkét növelte, duzzasztotta

óriásira, mint a téli fagyban hízott jégpáncél, de nem a jószág felé, hanem a ravaszság s a rosszaság hatalmasodott egyre benne.

Jót életében senkinek sem tett, de nem is nagyon gondolkodott afelől, hogy mire való lenne az efféle cselekedet, akár neki, akár Julisnak. A feleségét úgy megfertőzte rosszindulattal, hogy a szomszédságban, az egész faluban s a falunak szomszédságában levő településekre is híre ment, hogy az olyan néember, aki semmivel, soha nem elégedett. Ha varratni kellett, hibát talált benne, még akkor is, ha a falu leghíresebb varrónője szegte díszesre a hozott ágyneművásznat. Amikor fizetésre került a sor, a „Mennyibe került, lelkem?” kérdésre „Semmibe, Julis néném” volt a szerény válasz, mégis abban a reményben, hogy azért mégiscsak ad valamennyit. Ő pedig nem adott. Ám ígéretet annál inkább!

- Ha meghaltam, a tiéd lesz, lelkem Zsófikám, a legszebb függönyöm, el ne felejtsd osztán leszedni!

Juliska néni aztán egy nap már nem ígért senkinek semmit. Csak úgy meghalt. Temetésén zúgtak a harangok, a sírgödör mellett felsorakozott a család, a falu népe, abból is főleg asszonyok. S hogy beigazolódjon az emberek Julisról alkotott véleménye, gondoskodott róla a Fennvaló, vagy a sírásók italtól tévelygő keze, mert tán nehéznek is bizonyult a koporsó, ezért olyan gyorsan dobták a gödörbe, hogy honnan, honnan nem – tán a szomszédos öreg sír megszakadásából? – olyan porfelhő csapott ki, amitől megrémült a babonás asszonysereg. Futott, ki merre látott, de a por elültével a bátrabbak csak visszamerészkedtek, kíváncsian arra a sárkányra, aki a kicsiember feleségét várta lenn a mélyben.

A sárkány nem jelentkezett, a függöny is maradt a helyén, mert sem Zsófi, a varrónő, nem ment érte, sem Miska bá' nem törte magát szétosztani a vagyont, hisz volt a családban elég, aki harcra készen állt, hogy megkaparintson valami csekélységet a kicsiember s felesége hagyatékából.

Miska bá' amúgy nem lelte helyét, habár zajongtak körülötte, mégis üres volt az élete. Egy este maga mellé emelte ágyába a demizsont, s míg meg nem látta annak az alját, addig emelgette a szájához a boroskát, aztán szépen betakarózott, elhelyezkedett, s úgy számította, hogy meghal egy kicsit. Reggelre legkisebb fia – aki vőlegénysorba jutott már –, a kilencvenkét éves apját kihúlva találta, szépen kifeküdve, ahogy az illik egy ilyenfajta, magára sokat adó kicsiemberhez.

Harmadnapra ismét kondultak a harangok. Zúgtak-búgtak, csak épp az nem hallotta meg, akinek ott lett volna a helye a búcsúztatáson a sír mellett. A pap épp akkor emelte szájához a szívét melengető italt, amikor szaladtak érte; nem először tette, hisz többet volt dülöngélő, mint józan igehirdető állapotban. Hívták, hogy menni kéne már a sírkertbe, mert nemcsak, hogy Miska bá' nem fogja megvárni, de már az emberek is hóbörögnek, hogy megint a kocsmá az otthona a templom helyett. Erre bizony ugrott a tiszteletes, mert ha a nép szava eljut a feljebbvalóihoz, akkor vége szakad vidám életének.

Kissé imbolyogva állt a sír szélére. Megköszörülte száradó torkát, s belekezdett a végső búcsú, a búcsúztatás fennkölt szavaiba:

- Magához szólította az Úr, de itt áll a sír mellett négy fia, mint négy oszlop... - kuncog az asszony nép, de a pap nem zavartatja magát:

- Túrta a földet egész életében - kis szünet, hogy hatása legyen mondandójának -, de nem, mint a disznó... - ekkor már hangosabb a sirató, fekete kendőbe burkolózók moraja...

- Megszólította az Úr, rosszul tette. Jó ember volt, míg lélegzett... - ezt már a sírásó nem bírta hallgatni:

- Tiszteletes úr, álljon meg azzal a beszéddel! Nem jól mondja, mert ennél az embernél rosszabbat a föld nem hordott a hátán!

S mérgesen - no meg részegen, mert mindenki bódult volt a várakozásban körbejárt pálinkától - a kiásott halomba ütötte ásóját, osztani kezdte a földi igazságot. Elvéve a pap kenyerét, az azonban nem bánta, hisz legalább szusszanásnyi időt nyert, s gondolatért imádkozott a Fennvalóhoz, hogy majd bevégezhesse temetési szertartását a halott embernek... Amikor pedig ismét szóhoz jutott volna, a nagy lendülettől, megbotolva egy egészen kicsike rögben, nagyot huppant, épp bele a gödörbe, a kicsi ember koporsójának födelére.

Miska ezt már nem hallotta, mert igen vígan nézte onnan fentről, egy bodros felhő tetejéről, milyen szép nagy családot hagyott maga után. S azt is meglátta végre, hogy unokái méretre már-már elérik a székely ember magasságát, s a dédunokákban sem volt hiány. Népes székelyhadsereg! S most jött rá, mi célja volt vele az Úristennek. Szaporítani a székelyek nemzetét, akiket úgy szeretett az Úr, hogy még a leküldött emberek méretével is trükközött, hisz előre láthatta a háborús idők veszteségeit.

Ekkor Miska, most már áldott nyugalommal hasra fordult, csak még addig vigyázott, amíg meg nem győződött arról, hogy a részeges pap eltűnik falujából, s nem kerül oda a fajtájából még egy, aki a szószék helyett a kocsmában prédikált volna.

Innentől Miska már csak arra fülelt, nem szólítja-e megint a harsona.